

راهنمای نویسندگان و پژوهشگران

مجله علمی - پژوهشی روانشناسی افراد استثنایی به منظور گسترش و ارتقا سطح دانش و پژوهش در زمینه‌های گوناگون زیر مقاله‌های اصیل پژوهشی (Original Articles)، مقالات مروری (Review Articles)، گزارش مورد (Case Reports)، مقاله کوتاه (Short brief) (communication) و نامه به سردبیر (Letter to the Editor) را برای چاپ می‌پذیرد:

۱. روان‌شناسی و آموزش کودکان استثنایی و نیازهای ویژه آن‌ها

۲. مسایل و مشکلات والدین و خانواده‌های دارای افراد استثنایی

۳. روش‌های درمانی و آموزشی ویژه

۴. پیشگیری و توان‌بخشی

۵. مسایل اجتماعی، شغلی و اقتصادی افراد استثنایی

نویسندگان محترم باید موارد زیر را در تنظیم و ارسال مقاله رعایت کنند:

۱. ارسال از طریق سامانه نشریات دانشگاه به آدرس www.journal.atu.ac.ir

۲. نامه‌ای به امضای نویسنده یا نویسندگان مبنی بر این که مقاله مورد نظر در هیچ مجله داخلی یا

خارجی پذیرفته نشده و یا به چاپ نرسیده و نیز به طور همزمان، برای مجله دیگری ارسال نشده است

و همچنین، تا گرفتن پاسخ نهایی از این مجله، مقاله برای نشریه‌ای دیگر ارسال نخواهد شد.

مسئولیت این مورد به عهده نویسنده یا نویسندگان است.

۳. مقاله حداکثر در ۱۵ صفحه، با فاصله ۱/۵ سانتی‌متر و حاشیه هر سمت ۲/۵ سانتی‌متر و با

نرم‌افزار Word 2007 با قلم B Zar، اندازه ۱۴، با رعایت کامل اصول آیین نگارش فارسی

حروفچینی (تایپ) شده باشد.

۴. مقاله مروری از نویسندگان با تجربه و صاحب دست‌کم چهار مقاله پژوهشی در آن زمینه

پذیرفته می‌شود.

۵. فصلنامه در رد، اصلاح یا ویرایش مقاله صاحب اختیار است.

۶. واژه‌های خاص و اسامی انگلیسی در مرتبه اول زیرنویس شود.

۷. چکیده انگلیسی با دقت و مطابق دستور عمل (APA (2010 تهیه شود.

۸. منابع درون متن و فهرست منابع بر اساس آخرین کتاب راهنمای انجمن روان‌شناسی امریکا

(APA) تنظیم شود و دارای ساختار زیر باشد.

ساختار و محتوای مقاله

۱. عنوان: عنوان مقاله باید ایده اصلی مربوط به مقاله را نشان دهد و به طور فشرده متغیرها، مسئله نظری و رابطه بین آن‌ها را بیان کند. از نوشتن واژه‌های غیر مفید و غیر ضروری مانند بررسی، مطالعه آزمایشی و مواردی از این قبیل (غیر از فراتحلیل) خودداری کنید. آوردن محل و سال تحقیق معمولاً لازم نیست. از نوشتن سرواژه‌ها و مخفف‌ها جز در موارد ضروری مانند (MRI) خودداری کنید. بهتر است تعداد واژه‌های عنوان بیش از ۱۲ واژه نباشد.

۲. نام مؤلفان و محل کار و وابستگی: نام کوچک و نام خانوادگی به طور کامل در وسط زیر عنوان ذکر شود. از نوشتن عنوان‌هایی مانند دکتر، پروفیسور، مهندس، PhD و موارد مشابه خودداری شود. دپارتمان و نام مؤسسه، محل کار مؤلف یا مؤلفان باید ذکر شود. هنگامی که مؤلف محل کار یا وابستگی ندارد، باید نام شهر و استان محل سکونت خود را در زیر نام و نام خانوادگی خود بنویسد.

۳. یادداشت مؤلف: هر مؤلف باید یادداشت کوتاهی را در مورد نام، نام خانوادگی، محل کار و سپاسگزاری بنویسد. در بند دوم در صورتی که تعارض منافع وجود داشته باشد، باید توضیح داده شود (برای مثال، نتیجه‌گیری پژوهش شما ارتباطی با موسسه محل کار شما ندارد و یا بخشی از پژوهش شما بر اساس داده‌هایی است که از محل دیگری فراهم شده است). در بند آخر، باید نشانی کامل تماس و رایانامه ذکر شود. یادداشت مؤلف باید در همان صفحه عنوان و در پایین صفحه نوشته شود.

۴. چکیده: چکیده خلاصه‌ای از مقاله است که امکان استنباط سریع از محتوای مقاله را فراهم می‌کند. چکیده خوب دارای چند ویژگی است:

- دقیق است، یعنی آنچه را در مقاله موجود است نشان می‌دهد و نه چیز دیگر
 - غیر ارزشی بیان می‌شود و در اصل گزارش می‌کند نه قضاوت.
 - فشرده، منسجم و قابل فهم است. از فعل‌های معلوم استفاده می‌کند. برای توصیف آنچه انجام شده از فعل گذشته و برای نتیجه‌گیری از فعل زمان حال استفاده می‌کند. مطالب کاملاً مفید را بنویسید و از تکرار مطالب اکیداً خودداری کنید. مطالبی را در چکیده بنویسید که مخاطبان شما در جستجوهای الکترونیک دنبال می‌کنند.
- چکیده باید دربردارنده مسئله مورد بررسی (تا حد امکان یک جمله)، شرکت کنندگان (ویژگی خاص آن‌ها مانند سن، جنس و قومیت)، ویژگی اصلی پژوهش و روش، یافته‌های اصلی،

اندازه اثر، فاصله اطمینان و یا سطح معناداری، نتیجه‌گیری و تلویحات و کاربرد آن باشد (روش نگارش چکیده برای مطالعات مروری، فراتحلیل، موردی، روش‌شناختی و نظریه مدار کمی با آنچه در اینجا ذکر شده تفاوت دارد). تعداد واژه‌های چکیده بین ۱۵۰ تا ۲۵۰ واژه باشد و کلید واژه‌های آن بین ۳ تا ۵ واژه باشد (در چکیده انگلیسی کاملاً با حروف کوچک نوشته شوند). کلمه چکیده در وسط و بالای چکیده نوشته شود. چکیده نباید پاراگراف‌بندی داشته باشد.

۵. مقدمه: عنوان مقدمه نباید در ابتدای آن ذکر شود. مقدمه باید به توصیف و بیان مسئله پردازد. مقدمه باید توضیح دهد که مسئله چیست؟ چگونه با کارهای قبلی مرتبط است و چه تفاوتی با آن‌ها دارد؟ فرضیه‌ها و هدف را بنویسید. مقدمه باید در ۲ تا ۳ صفحه بر بیان مسئله، بر محور متغیرها و مؤلفه‌های پژوهش متمرکز باشد. از نوشتن مطالب عمومی، غیر ضروری و غیر مفید خودداری کنید. هم‌چنین مقدمه نباید به گونه‌ای نوشته شود که فقط برای افراد حرفه‌ای قابل استفاده باشد.

۶. روش: کلمه روش در وسط صفحه و به صورت به ولد نوشته شود. این قسمت به توصیف جزئیات اجرای پژوهش می‌پردازد. در این قسمت پس از توضیح نوع و طرح پژوهش، عنوان‌های فرعی زیر اضافه می‌شوند:

- شرکت کنندگان (یا آزمودنی‌ها): توضیح مناسب در مورد شرکت کنندگان ضروری است. فرایند نمونه‌گیری و معیارهای درون‌گذاری و برون‌گذاری شرکت کنندگان ذکر شود. ویژگی‌های جمعیت‌شناختی مانند سن، جنس، قومیت، نژاد، سطح تحصیلات، مکان، وضعیت اجتماعی-اقتصادی، مهاجرت، معلولیت‌ها و ناتوانی‌ها و زبان (و سایر ویژگی‌های خاص مانند سطح پیشرفت تحصیلی) بیان شود. هر موردی را که ممکن است به نوعی بر تفسیر نتایج اثر بگذارد، توضیح دهید.

- در طرح‌های آزمایشی بعد از شرکت کنندگان، عنوان طرح پژوهشی را بنویسید و سپس مختصراً توضیح دهید.

- ابزار (مواد): ابزارها و مواد مورد استفاده با ذکر منبع توضیح داده شوند. هدف، ساختار، اعتبار و روایی ابزارها، نحوه اجرا و پاسخ‌گویی به آن‌ها ذکر شود. به ویژه آزمون‌های ترجمه شده باید از حیث ترجمه مستقیم و معکوس توضیح داده شوند. لازم نیست توضیح مبسوط و غیر ضروری در مورد ابزارها و مواد داده شود. (احتمالاً می‌توان مطالب ضروری را در این موارد در یک پاراگراف ۶ تا ۱۰ سطری توضیح داد).

- شیوه اجرا / گردآوری داده‌ها: اگر در پژوهش، مداخله یا آزمایشی صورت گرفته است باید محتوای آن به طور کامل توضیح داده شود و خلاصه‌ای از آن در یک جدول، در پیوست و در

پایان مقاله، پس از فهرست منابع آورده شود. شیوه اجرا یا گردآوری داده‌ها را توضیح دهید. اگر از دستگاه یا وسیله خاصی استفاده شده، آن را توضیح دهید. اطلاعاتی که لازم است در این قسمت ارائه شوند: (الف) فرد یا افرادی که مجری مداخله بوده‌اند یا داده‌ها را گردآوری کرده‌اند (ب) مکان و موقعیت (ج) طول مدت اجرا و جلسه‌ها و فاصله بین آن‌ها (د) فعالیت‌ها یا مشوق‌های مورد استفاده. چگونگی گروه‌بندی شرکت‌کنندگان (تصادفی بودن یا غیره).

۷. نتایج: در این بخش داده‌ها و تحلیل‌های انجام شده را خلاصه کنید. کلیه نتایج از جمله آنهایی که برخلاف انتظار بوده را بیان کنید. برای مثال نتایج معنادار و غیر معنادار و اندازه‌های اثر را بیان کنید. داده‌های خام و یافته‌های مربوط به یک آزمودنی (غیر از طرح‌های تک آزمونی) را ذکر نکنید. فرضیه‌ها را ذکر کنید و سپس تحلیل داده‌ها را نشان دهید. در توضیح نتایج رد یا قبول فرضیه تحقیق را بیان کنید. همیشه محقق یا محققان مسئول صحت و دقت تحلیل‌ها هستند. در بیان نتایج، فرض اصلی بر این است که خواننده مقاله، فردی حرفه‌ای و متخصص است. از این رو مباحث توصیفی عمومی و مبانی کلی و منابع آن‌ها را ذکر نکنید. داده‌های از دست رفته و ریزش‌ها را ذکر کنید. در بیان نتایج مقدار آماره تا دو رقم اعشار، درجه آزادی، جهت تأثیر، فاصله اطمینان و اندازه اثر را بیان کنید. در صورتی که برنامه مداخله و آزمایشی به گونه‌ای که مد نظر پژوهشگر بوده و به اجرا درنیامده، باید در مورد آن توضیح بدهید. از آوردن جدول‌ها و نمودارهای غیر ضروری و متعدد اکیداً خودداری شود. فقط جدول‌های ضروری وارد شود. (در جدول‌ها از ترسیم خط‌های عمودی داخلی غیر ضروری خودداری شود و شماره جدول و شکل با ذکر توضیح مناسب کوتاه در بالای آن‌ها اضافه شود).

۸. بحث: کلمه بحث در وسط صفحه آورده شود. در این قسمت باید نتایج را به ویژه با در نظر گرفتن فرضیه‌ها ارزیابی و تفسیر کرد. لازم است که نتایج بررسی، تفسیر و تبیین شوند و بر اساس آن‌ها نتیجه‌گیری شود. تلویحات نظری و کاربردی مورد تأکید است. در صورتی که نتایج کوتاه باشند، پژوهشگر می‌تواند دو قسمت نتایج و بحث را با عنوان نتایج و بحث در هم ادغام کند. بهتر است شروع بحث با بیان رد یا تأیید فرضیه باشد. موارد و نکته‌هایی را که قبلاً ذکر شده، تکرار نکنید. در تفسیر و تحلیل نتایج این موارد را مد نظر داشته باشید: (الف) هرگونه سوگیری و تهدید اعتبار درونی، (ب) ضعف ابزارها، (ج) تعداد و همپوشی ابزارها و آزمون‌ها، (د) اندازه اثر، (ه) هرگونه ضعف یا ملاحظه دیگری که در پژوهش وجود داشته است. آیا برنامه مداخله دقیقاً مطابق برنامه پیش رفته و اجرا شده است؟ چه موانعی در حین اجرا ظاهر شدند؟ محدودیت‌ها را توضیح دهید و به سایر انواع تفسیرهای ممکن اشاره کنید. آیا شرکت‌کنندگان یا آزمودنی‌ها همان است که مد نظر بوده؟ میزان

مشارکت آن‌ها چگونه بوده؟ تعمیم‌پذیری نتایج در چه حد است و چه ملاحظه‌هایی دارد؟
در قسمت پایانی بحث، توضیح دقیق و مستدلی در مورد اهمیت یافته‌ها بدهید. در اینجا
می‌توانید مجدداً بر اهمیت مسئله تأکید کنید و دو نکته را مورد بررسی و اشاره قرار دهید:
۱. دستاورد نظری، بالینی و کاربردی نتایج چیست و نتایج در فهم چه پدیده‌هایی سودمند
هستند.

۲. چه مسائل یا سؤال‌هایی به دنبال این یافته‌ها ظاهر شده‌اند و یا بدون پاسخ مانده‌اند.

برگرفته از کتاب راهنمای انتشارات انجمن روان‌شناسی آمریکا (۲۰۱۰)
دکتر حمید علیزاده (سردبیر)